

sen) कबन्धः PAÑĀT. I, 443. Dhūrtas. 66, 15. (यदि शिखिनः) न नृत्येयुः PAÑĀT. I, 438. कृत्यैः — नृत्यद्विरिव MBh. 5, 7181. RĀGA-TAR. 3, 342. (समुद्रम्) नृत्यतमिव MBh. 1, 1214. ननर्त 5187. HARIV. 3686. 14751. BHĀG. P. 5, 9, 29. ननृतुः MBh. 3, 1786. HARIV. 6037. R. 1, 19, 10. 73, 35. BHĀG. P. 8, 8, 12. BHATT. 3, 43. नत्स्यति 16, 20. 9, 42. नर्तिता MBh. 149, 24. नर्ति-
तुम् VIKR. 58, 16. RĀGA-TAR. 1, 151. med. नृत्यते MBh. 3, 6091. VET. 30, 15. नर्तकाश्चाप्यनृत्यन्त MBh. 7, 2913. (लताः) नृत्यन्ते वायुघटिताः HARIV. 12013. (समुद्रम्) नृत्यमानमिवोर्मिभिः MATSJO. 41. als Schauspieler spielen KATHĀS. 2, 35. aufführen, spielen ein Stück; mit dem acc.: रम्भाभि-
सारं कौवेरं नाटकं ननृतुः HARIV. 8694. एतत्प्रकरणं वीरा ननृतुः 8697. —
नर्त n. Tanz H. 280. VS. 30, 6. 20. ÇAT. Br. 3, 2, 4, 6. KĀTJ. ÇR. 24, 3, 11. MEGH. 33, v. 1. KATHĀS. 9, 40. ÇUK. 39, 11. प्रवृत्तनृत्तायां च तस्याम् DAÇAK.
in BENF. Chr. 190, 9. बहन्ता इवासन् (पताकाः) KATHĀS. 6, 165.

— caus. tanzen lassen: सुतो च मे नर्तय MBh. 4, 307. कन्यां नर्तितवा-
नसि 5, 5523. अथ नर्तयितास्मि MĀLAV. 22, 9. शाखाम्गात्रतयन् (वायुः) VA-
RĀH. BRH. S. 26, 4. त्वमथो मोघाथो किम् परमतो नर्तयसि माम् (bildlich)
BHART. 3, 6. आज्ञावादिं वावसानस्य नर्तयन् RV. 1, 31, 3. med. P. 1, 3, 89.
VOP. 23, 58. राज्ञः कन्या विराटस्य नर्तयानम् MBh. 4, 845. मयूरम् — नर्त-
येथाः MEGH. 43. pass.: किं न धूर्तैरनृत्यत (bildlich) RĀGA-TAR. 6, 160. क-
बन्धा येन नर्तिताः 4, 120. नर्तितमयूर BHART. 1, 43. MEGH. 77. सललित-
नर्तितवामपादपद्मा SĀH. D. 56, 8. प्रबलपुरोवातनर्तितशिखण्डः (शिखी)
VIKR. 81. (मुखाणि) नर्तितभूलतानि BHART. 3, 26. पवनसंपातनर्तितप्रता-
पानल PRAB. 2, 7. नर्तित n. Tanz: जयशब्दैर्द्विजाग्र्याणां सूतानां नर्तितैस्त-
था MBh. 7, 177.

— desid. निनृतसति und निनर्तिषति P. 7, 2, 57. VOP. 19, 2.

— intens. नर्नर्ति, नर्नृति, नरिनर्ति, नरिनृति, नरीनर्ति, नरीनृ-
तीति Schol. zu P. 7, 4, 66. 90. 91. नरीनृत्यते Schol. zu P. 7, 4, 90. gaṇa
नुभादि zu P. 8, 4, 39. VOP. 20, 11. hinundhertanzen: ध्रुवनायकापदेशाव-
रिनर्तीवोतरा (दिक्) VARĀH. BRH. S. 13, 2. यावदृष्टिर्मृगालोणां न नरीनर्ति
Dhūrtas. 84, 9. नरीनृत्यमान 67, 7. नरीनृत्यति lässt hinundhertanzen,
mit dem acc. Verz. d. Oxf. H. No. 233, Çl. 1.

— अथि tanzen auf (acc.): प्रावां त्रिषो ऽथि नृत्यतु AV. 10, 9, 2. 5, 20, 10.

— अनु 1) Jmd (acc.) nachtanzen: पश्य लम्पण नृत्यन्ते मयूरमनृत्य-
त्तीम् । मयूरम् R. 3, 79, 15. — 2) Jmd (acc.) vortanzen: तथैनमन्वन्त्यत
देवकन्याः MBh. 9, 2468.

— आ herbeitänzen, herbeispringen AV. 4, 37, 7. उत्समा कीरिणौ नृतुः
RV. 5, 52, 12. Vgl. आनर्त. — caus. leise hinundhertanzen lassen, leise
hinundherbewegen: आनर्तयस्तृवरान् R. 3, 10. मरुद्भिरानर्तितनक्तमाले
(नर्मदोषसि) RAGH. 5, 42. आनर्तितभूलता AMAR. 32. BHART. 3, 26, v. 1.

— अन्त्या herbeitänzen, herbeispringen: अन्त्यानृत्यन्तः TBh. 1, 5, 2.

— उप Jmd (acc.) vortanzen: यमुपनृत्यति शतशो ऽप्यप्सरोगणाः HA-
RIV. 2458. R. 2, 91, 45 (GORR. 100, 46). 6, 92, 71. med.: उपानृत्यन्ते देवेश-
म् HARIV. 14155. उपनृत्यमान (ohne obj.) 8787. pass.: उपगतिपानृ-
तश्च गन्धर्वाप्सरसो गणैः MBh. 5, 4100. vor Jmd die Gebärden des Tan-
zens machen (als Hohn): ये ऽस्मान्पुरोपनृत्यन्त मूढा गौरिति गौरिति 9, 3315.

— नि abtanzen so v. a. im Einzelnen wiederholen: पत्युनरावृत्तं पत्यु-
नर्ननृतम् was (in Versabschnitten) wiederholt und (in einzelnen Silben
u. s. w.) wiedervorgeführt, gleichsam schrittweise vorgetanzt worden ist

Ait. Br. 5, 1. 12. नीव वा घृतं गत्वा नृत्यति ÇĀÑKH. Br. 20, 4. 21, 4. 22, 4.

— अभिनि dass.: तद्यथाभ्यागारमभिनिर्नर्त पुनः पुनः पाप्मानं निरूपयदे-
वमेवैतैरसुराभिर्घृति ÇĀÑKH. Br. 17, 8.

— परि herumtanzen, umtanzen (mit dem acc.) AV. 4, 38, 3. 10, 7, 43.
ये शालाः परिनृत्यन्ति सायं गर्दभान्दिनः 8, 6, 10. 12, 5, 48. TS. 7, 3, 10, 1.
इःशासनस्तं परिनृत्यति स्म MBh. 2, 2532.

— प्र 1) tanzend schreiten, forttanzen; zu tanzen anfangen, tanzen:
ल्लाबा इव प्रनृत्यन्तो वने ये कुर्वन्ते घोषम् AV. 8, 6, 11. वशा समुद्रं प्रानृ-
त्यत् 10, 10, 14. Suçr. 1, 110, 6. प्रनृत्यतीव संग्रामे चापकृस्तो धनंजयः MBh.
4, 2006. 7, 806. 3396. HARIV. 10847. R. 5, 25, 51. (गङ्गा) महातरंगौघवती
प्रनृत्यतीव R. GORR. 1, 43, 26. शिखिनां प्रनृत्यताम् R. 2, 14. प्रनृत्यस्व
HARIV. 10845. प्रेतवत्प्रनृत्यते (उल्का) कृति नायकं नृपम् VARĀH. BRH. S.
32, 29. कर्षाविष्टः प्रनृत्यवान् (lies प्रनृतवान्) fng an zu tanzen MBh. 3,
6087. प्रनृत der zu tanzen angefangen hat, tanzend: सर्वाप्सरःसु मुख्या-
सु प्रनृतासु 1844. 13, 1426. 3, 6088 (wo im ersten Verse प्रनृते für प्रनृत्ये
zu lesen ist). मारुतोद्धूतशिखरैः प्रनृत इव पर्वतः R. 2, 93, 8. 5, 54, 12. KA-
THĀS. 16, 85. — 2) vor Jmd (acc.) die Gebärden des Tanzens machen (als
Hohn): ये तदास्मान्प्रनृत्यन्ति पुनर्गौरिति गौरिति MBh. 8, 4250.

— संप्र zu tanzen anfangen: ये दृष्ट्वा संप्रनृता ऽकुम् MBh. 3, 6093. स-
प्रनृतमिवाकाशं धोरिर्मिभिर्नेकशः 1, 1299.

— प्रति es Jmd (acc.) entgelten dadurch, dass man wieder vor ihm
hinundhertanzt: ये तदास्मान्प्रनृत्यन्ति पुनर्गौरिति गौरिति॥तान्वयं प्रति-
नृत्यामः पुनर्गौरिति गौरिति । MBh. 8, 4251. fg. 9, 3346.

— चि zu tanzen anheben, Gebärden des Tanzens machen: तस्मा-
देवं विद्वान् वीवं नृत्यत् TBh. 2, 3, 9.

— सम् zusammen tanzen: पदमे केशिने जना गृहे ते समनर्तिषुः AV.
14, 2, 59.

नर्त (von नर्त्) 1) adj. tanzend gaṇa पचादि zu P. 3, 1, 134. नृत्यप्रियो
नित्यनर्तो नर्तकः सर्वलालसः (शिवः) MBh. 13, 1164. — 2) m. nom. act.
gaṇa क्छेदि zu P. 5, 1, 64.

नर्तक P. 3, 1, 145, Sch. VOP. 26, 38. 1) von नर्त् simpl. a) m. Tänzer.
= नट H. an. 3, 53. MED. k. 107. = केलक (केवल in MED. wohl nur
ein Druckfehler) H. an. = चारण MED. Häufig in Verbindung mit नट
MBh. 1, 6940. 6972. 2, 1253. 3, 17364. fg. 13, 2094. R. 1, 12, 7. 2, 67, 12.
VARĀH. BRH. S. 16, 20. 42 (43), 26. PAÑĀT. 43, 3. BHĀG. P. 1, 11, 21. नृत्य-
प्रियो नित्यनर्तो नर्तकः सर्वलालसः (शिवः) MBh. 13, 1164. अस्त्वथा नर्त-
काश्चासन् R. 2, 91, 47. ध्रुवस्य ध्रुवस्य ध्रुवस्येति नर्तकः । स्रविष्धारी
पुरुषः AK. 1, 1, 3, 11. खड्गधारादिनर्तकः TAIK. 1, 1, 125. नर्तकी f. Tänzerin
Schol. zu P. 3, 1, 145 und 4, 1, 41. VOP. 26, 38. AK. 1, 1, 3, 8. 3, 4, 10, 114.
H. an. MED. KAP. 3, 69. SĀMUKHAK. 59. RAGH. 19, 14. 19. BHĀG. P. 8, 11, 41.
KIR. 10, 41. bei Tempeln RĀGA-TAR. 4, 36. 269. Vgl. धूर्तनर्तक. — b) m.
eine Art Rohr (s. पोटागल) H. an. MED. — c) m. Elephant H. an. f. ई
Elephantenweibchen H. an. MED. — d) m. Pfau WILS. angeblich nach MED.
f. ई Pfauhenne VIÇVA bei WILS. — e) f. नर्तकी ein best. Parfum (नलि-
का) RĀGĀN. im ÇKDR.; vgl. नटी. — 2) vom caus. von नर्त् a) adj. tanzen
machend, in eine tanzende Bewegung versetzend: तर्को विचारः संदेहा-
द्भूतिरोद्धूलिनर्तकः SĀH. D. 74, 17. — 2) m. Tanzlehrer: भवामि देव्या
नरदेव नर्तकः MBh. 4, 305. 370.